

§ 402

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Emma Karin valtuustoaloitteesta kaksivuotisen esiopetuksen kokei- lusta

HEL 2019-009561 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuustoaloitteesta kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta:

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että kaksivuotisen esiopetuksen toteuttamista selvitetään osana esiopetuksen ja alkuopetuksen kokonaisuuden yhtenäistämistä. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinki osallistuu kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun.

Helsingissä on aloitettu lapsen opinpolun jatkumon kehittäminen varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen sekä esiopetuksen ja perusopetuksen välisen yhteistyön vahvistaminen. Lapsen näkökulmasta tavoitteena on luoda mahdollisimman sujuva opinpolku, jossa minimoidaan lapsen siirtyminen eri toimipisteisiin. Lapsen koulunaloitusta helpotetaan esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyöllä.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa on mahdollista tarkastella lapsen opinpolun rakentumista aloittaen viisivuotiaista lapsista ja jatkaen alkuopetuksen toiselle luokalle. Kokeilun aikana voidaan kehittää yhtenäistä opetussuunnitelmaa ja toimintamalleja, joilla tuetaan lapsen yksilöllisiä oppimisen edellytyksiä esi- ja alkuopetuksen yhteistyönä. Samalla lapsen tarvitsema oppimisen tuki voidaan tunnistaa varhaisemmin ja siihen voidaan vastata pidemmällä aikavälillä.

Opetushallituksen tekemässä alustavassa selvityksessä kaksivuotisesta esiopetuksesta (2019:2a) todetaan, että kaksivuotisen esiopetuksen toteuttamisessa tulee ratkaista lakiin, opetussuunnitelmiin sekä opettajien kelpoisuusvaatimukseen liittyviä kysymyksiä ennen sen toteuttamista.

Esiopetus on perusopetuslain (628/1998) ja -asetuksen (852/1998) mukaista toimintaa. Lain mukaan lapsen on osallistuttava vuotta ennen oppivelvollisuuden alkua esiopetukseen tai esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Viisivuotiaiden lasten kohdalla noudatetaan varhaiskasvatustakia. Kaksivuotisen esiopetuksen osalta tulee määrittellä, minkä lain piirissä jatkossa toimitaan. Lisäksi tulee arvioida, mikä on esiopetukseen osallistumisen velvoittavuus viisivuotiaiden kohdalla sekä oppivelvollisuuden merkitys ja sisältö.

Esiopetus kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) piiriin. Kaksivuotisen esiopetuksen toteutuessa tulee ratkaista, laajeneeko oppilashuolto viisivuotiaisiin lapsiin, jotka tällä hetkellä ovat terveydenhuoltolain mukaan neuvolapalvelujen piirissä. Lisäksi tulee tarkastella kaksivuotista esiopetusta lapsen tuen järjestämisen näkökulmasta.

Esiopetuksen opettajien kelpoisuudesta säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta annetussa asetuksessa (986/1998), jonka mukaan kelpoisia ovat varhaiskasvatuksen kandidaatin tutkinnon suorittaneet tai luokanopettajaksi kelpoiset henkilöt. Mikäli siirrytään kaksivuotiseen esiopetukseen, tulee ratkaista, noudatetaanko myös sen osalta samoja kelpoisuusvaatimuksia kuin esiopetuksessa nykytilanteessa.

Laadukas varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogiikka tarvitsee koulutetut opettajat. On tiedostettava pätevien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointiin liittyvät tämän hetkiset suuret haasteet. Ennen mahdolliseen kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun osallistumista tarvitaan toimenpiteitä tilanteen helpottamiseksi.

Viisivuotiaiden varhaiskasvatuksessa ohjaavana asiakirjana käytetään varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esiopetuksessa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa esiopetusajan osalta ja varhaiskasvatussuunnitelmaa täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Kaksivuotisen esiopetuksen osalta on määriteltävä, minkä opetussuunnitelman alaisuudessa toimitaan vai onko tarpeen tehdä lisäyksiä voimassa oleviin opetussuunnitelmiin.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on valmis osallistumaan kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun, kun lakiin, varhaiskasvatus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmiin sekä opettajien kelpoisuusvaatimukseen liittyvät kysymykset ovat ohjaavien tahojen arvioimia, ja kokeilu on opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen hallinnoima. Kokeilu voidaan toteuttaa osana lapsen opinpolun jatkumon rakentamista. Kokeilun aikana olisi mahdollista tarkastella uudenlaisia tapoja esimerkiksi esi- ja alkuopetuksen yhtenäisemmän opetussuunnitelman rakentamiselle.

Viisivuotiaiden maksuton varhaiskasvatus

Hallitus käynnisti vuosille 2018–2020 kokeilun viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämisestä. Kokeilun tavoitteina on lisätä viisivuotiaiden lasten osallistumista varhaiskasvatukseen sekä kehittää varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja palvelunohjausta. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on koulutuksellisen tasa-arvon vahvistaminen ja varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen.

Helsingin kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 17.4.2018 (§ 66), että viisivuotiaiden lasten varhaiskasvatus on maksutonta neljä tuntia päivässä. Helsinki on mukana opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen viisivuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilussa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on tehnyt kokeilusta ensimmäisen vaiheen selvityksen (16:2019), jonka mukaan viisivuotiaiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on kokeilukunnissa lisääntynyt. Opetushallituksen kokeilukunnilla teettämän kyselyn perusteella suhteellisesti suurinta kasvu on ollut Helsingissä (2,2 %). Selvityksessä kuitenkin todetaan, että viisivuotiaiden maksutonta varhaiskasvatusta ja kaksivuotista esiopetusta tulee tarkastella erillisinä asioina.

Lapsivaikutukset

Lapsen oppimaan oppimisen taidot kehittyvät tavoitteellisessa ja suunnitelmallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lapsella on oikeus tavoitteelliseen ja pedagogiseen varhaiskasvatukseen. Lapsi saa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kaverisuhteita, osallisuuden ja oppimisen kokemuksia vertaisryhmässä. Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen välisellä tiiviillä yhteistyöllä helpotetaan lapsen opinpolun jatkumoa, jolloin erilaiset toimipiste-, laki- tai opetussuunnitelmamuutokset eivät ole lapsen tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen mahdollisuuksien hidastajina.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Henrietta Suomalainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22795
henrietta.suomalainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt 31.12.2019 mennessä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoa Emma Karin ja 19 muun valtuutetun allekirjoittamasta valtuustoaloitteesta. Aloitteessa esitetään, että Helsinki jatkaisi työtään varhaiskasvatuksen edelläkävijänä ja osallistuisi kaksivuotisen esiopetuksen pilotointiin.

17.12.2019

Asia/10

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Henrietta Suomalainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 22795
henrietta.suomalainen(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Emma Karin valtuustoaloite kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite

Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin

+358 9 310 8600

Faksi

+358 9 86390

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI2922661800003009

Alv.nro

FI02012566